

ԱՌԵՐՈՏԵՐ

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ
ԹԻՒՆ 11

ԳԻՆ
30 փարայ

ԱՄԵՐ ԻՒՆ ԱՄՊԱՆ

ՀԱՅԵՐԱՅԸ ԲՈՒՆԻԳԻՅՅԷ ՄԻԼԻՅԷ ՎԷ ՍԱՆԱԻՅՅԷ

Նոր Տօմ. 2 Հոկտ. 1870			Կ. ՊՈԼԻՍ Հինգշաբթի 22 Հոկտ. 1870			(Տաճ. 10 Շապաթ 1287		
ԱՐԺԷՏՈՄԱՆԸ			ՍԷՐԻ	ԹԻԼ	Ֆրանք	ՍԷՐԻ	ԹԻԼ	Ֆրանք
Ասիկց առջև թիւ 9 թերթերնու մէջ մեր բրած խոստումնը համեմատ, ահա այն անգամ, Միլանի Լայրիպուրիի արժէտուններու Հոկտ. ին քաշուած վիճակահանութենէն վաստակող թիւերուն ցանկը կուտանք, պէտք եղած բացատրութիւններովը մէկտեղ:			701	26	60	4219	30	60
				49	60	4573	8	60
			664	5	100			
			994	17	60		27	60
			1029	21	1000		40	60
ՄԻԼԱՆ ԲԱՆԱԲԻ 1861Ի ՓՈՒԱԲՈՒԹԵԱՆ ԱՐՏԱԲՈՅ ԿԱՐԳԻ ՀԱՀ ՈՒՆԵՑՈՂ 36 ԵՐՐԻՂ ՎԻՃԱԿԱՀԱՆՈՒԹԻՒՆԸ 1 Հոկտեմբեր, 1870				39	100	4703	6	60
			1045	30	200		34	60
				31	60		36	100
			1076	1	1000		41	60
				45	100	4763	17	60
ՍԷՐԻ (շրթ)				49	1000		21	60
			1167	7	60	4792	9	150
				17	150		12	1000
				49	60			
			1614	11	60	4815	35	60
22				31	200		40	1000
27			1694	1	60	5386	20	100
				50	150		22	60
			1886	16	1000		40	1000
			2421	7	1000	5422	12	60
							13	100
415			2763	22	300		20	60
				35	150	5475	2	1000
			2797	23	200		8	60
							36	1000
			2816	36	1000			
545				39	100	5949	14	60
				41	60			
				44	150	6390	18	300
							34	150
588			2948	34	1000	7160	4	1000
			3610	26	60	7267	28	1000

7394	18	1000
	25	1000
	41	60
7601	23	300
	44	1000
7930	11	60
	15	200
	48	60

Ըմեն մեկ (կերի մեջ 1—50 թիւ կայ. վե-
րի ցուցակին մէջ վաստկող 39 կերիներուն
մնացեալ թիւերը 46ական փրանք շահած են
Վ. Զարուսթ պիտի սկսի 1871 Յուն-
վար 1ին :

ՓՐԻՊՈՒՐԿԻ ԱՐԴԵՏՈՒՄԵՐ ՓՈՒԱՌՈՒԹԻՒՆ 1868ի

Վիճակահանութիւն 1870 Հոկտ. 13

Ըյս վիճակահանութիւնէն հետեւալ
47 կերիներն (շարք) ելած են, որոնց մէջէն
վաստկելիք թիւերը պիտի ելնն առաջիկայ
նոյնմ. 15ի վիճակահանութեամբ :

Ըյս վաստկող կերիներն :

176	220	338	591	596
870	1070	1187	1273	1301
1468	1578	1706	1796	1853
2063	2742	2831	3198	3366
3428	3545	3738	3784	4040
4058	4213	4511	4945	4975
5663	5874	5951	5969	6564
6713	6791	6793	6795	7073
7268	7391	7539	7699	7846
7870	7880			

ԱԶԱՐՅԻՆ

Հետեւեալը Մ. Վ. Հոկտ. 17
Շաբաթ աւուր թերթին քաղած եմք :
« Եր'կ ընդհանուր ժողովն իր ու-
թերորդ նիստն բրաւ :

Ժամ 7 1/2 ին ատենն բաց լեւոյ,
Սոյ և Աղթամարայ Կաթողիկոսու-
թեանց խնդրոյն երկրորդ մասին՝ այն
է վաւերացման խնդրոյն վրայ վիճա-
րանութիւն եղաւ :

Սեք. քիչ մ'ուշ հասնելով, չ'ըցանք
վիճակահանութիւններուն ներկայ գլու-
ն լիլ. երբոր ներս մտանք խնդիրը
քուէի դուրսելու որոշում եղած էր.
բայց երեսփոխաններէն մէկը տակաւին
խօսիլ կուզէր և ժողովէն կը պահան-
ջէր որ անպատճառ իր առաջարկու-
թիւնն ընդունիս Վերջապէս Ս. Պատ-
րիարքը խօսքն աւնելով, ցաւ յայտ-
նեց ժողովին վիճակահանութեանց տա-
րապայման երկարելուն վրայ : Ազգա-

յին խնդրոյ վրայ վիճակահանութիւնը սի-
րունքէն եմք ըսաւ, բայց արեւի լու-
սոյ պէս յայտնի և պարզ խնդրոյ վրայ
անվերջանալի վիճակահանութիւններն ալ
չեմ կրնար ընդունիլ : Անցեալ նստին
մէջ իմ կարծիքս զոհեցի, որպէս զի
խնդիրը վերջանայ, ես քաջ ճանչնալով
Սոյ և Աղթամարայ թ. մ. բուն վիճա-
կը, կուզէի որ Կաթողիկոսաց ընտրու-
թիւնն ընդհանուր ժողովոյ ձեռք բը-
լար, վասն զի չ'մ' գիտ'ր թէ թեմա-
կանք ինչպէս պիտի կրնան այդ ընտ-
րութիւնն ընել : Սակայն երկրորդ կէ-
տին՝ այսինքն վաւերացման խնդրոյն
վրայ կարծիքս չեմ զոհեր. կառավար-
կեմ որ վաւերացումն ընդհանուր ժո-
ղովէն ըլլայ և ոչ քաղաքական ժողո-
վէն : Կառավարկեմ որ ընդհանուր ժո-
ղովն իր մէջէն յանձնաժողով մ'ընտրէ
ձեռնհաս եկեղեցականներէ և աշխա-
հականներէ, որպէս զի այդ ավանդոյ
աշխիւն և կեդրոնական վարչութեան
հետ ունեցած յարաբերութեանց կէտերը
զրի առնու պատրաստէ, միւս կողմանէ
Քաղաքական ժողովն ալ պէտք եղած
հրահանգները զրկէ յիշեալ թեմերը,
և մինչև որ ընտրութիւնները կատար-
ուին, յարաբերութեանց խնդիրն ալ
ընդհանուր ժողովս որոշէ և ապա ընտ-
րութիւններն ալ վաւերացնէ : Այս է
բոս իմ համոզման ամենէն բանաւոր
եղանակը. վաւերացումն Ընդհանուր
Ժողովը պէտք է ընէ և ոչ քաղաքա-
կան ժողովը : Եթէ այսպէս չըլլայ,
եթէ քաղաքական ժողովոյ վրայ ձգուի,
ես իբրեւ նախագահ չեմ ընդունիր, և
կը հրաժարիմ* :

Ասոր վրայ երեսփոխաններէն ու-
մանք իրաւամբ գիտողութիւն ըրին,
թէ Ս. Պատրիարքին հրաժարման խօս-
քն սպառնալից կերպարանք ունե-
նալով երեսփոխանաց ընելիք որոշման
վրայ կր'այ ճնշական ազդեցութիւն
մ' ունենալ :

Ատենապետ* Եփեսոսն ըսաւ թէ
այդպիսի նշանակութիւն մը պէտք չէ
ունենայ Ս. Պատրիարքին խօսքը. ե-
րեսփոխանք իրենց խղճին համոզումէն
չեն կրնար զատուիլ և պէտք չէ գա-
տուին. մեծազոյն մասին կարծիքը միայն
կը զրէն այս ժողովն մէջ. Ս. Պատրի-
արքն ալ իր կարծիքը կը յայտնէ. եթէ
մեծազոյն մասը իր կարծեաց կամ ա-
ռաջարկութեան համամիտ չըլլայ, և
ուրիշ որոշում տայ Ս. Հայրը կրնայ

* Եսմք Ս. Պատրիարքին բաժնետէրուն համա-
նօտ իմաստն են, և ոչ բաւ առ բաւ խօսքերը,
զորս անհնար է ճշդիւ և ամբողջ ըմբռնել :

** Վսեմ. Օսեան Գ. Էփեսոսին ստիպողական
պատճառաւ ժողովին ներկայ չգտնուելով, Փոխ.
Ատենապետ Աղաբեկեան Ս. Էփեսոսին կը կարգ
առնանապետութեան պաշտօնը :

ետքէն խորհիլ ընելիքը : Վերջապէս
խնդիրը քուէի դրուելով, վաւերա-
ցումն Ընդհանուր ժողովոյ ձեռք կա-
տարուիլն ընդունուեցաւ : Իսկ չըն-
դունող՝ երեք երեսփոխան միայն
գտնուեցաւ :

Յարաբերութեանց խնդրոյն վրա
ալ՝ Ս. Պատրիարք հօր առաջարկու-
թեան համեմատ խառն յանձնաժողո-
մ՝ ընտրուեցաւ վեց անդամէ, որք են

Եփեսոս-Էմի

Գեր. Երմիա Եպիսկոպոս

Արթ. Մելքիսեդեկ վարդապետ

Տ. Յովհաննէս քահանայ Մը-
կըրեան :

Եփեսոս-Էմի

Ստեփան Էփեսոսի Փափաղեան

Տօրթոր Բ. Իւթիւճեան

Կ. Ս. Իւթիւճեան

Մենք չընդունեցինք և կրկին կըր-
կին հրաժարական տուիք, բայց Ը-
սելի չեղաւ :

Այս վերջին դորձողութիւնը կա-
տարուելէ ետեւ ժամը 10 անցած ըլա-
լով ատենը վերցաւ յառաջիկայ ուր-
բաթ նորէն դումարելու որոշմամբ :

ՆՈՐ «ՓՈՂ» ՄԸ

Ընցեալ Շաբաթ աւուր թիւ 10 թեր-
թինիս միջոցաւ տպուելու վրայ էր, փոշ-
ները լրացիլ ծախողներէ «փող» պողանին
լեզները. եւ իհարկէ հետաքրքրութեամբ ինչ
պատահէ իմանալ ուզելով, տեսանք որ
արդարեւ «փող» տիտղոսով, և «Ընդափող»
ձայն աղգարիական» ստորատիտղոսով, յայ-
տարարութեան ձեւ թերթի մէջ, ամսոյս թուա-
կան չունի. ուր տպուած ըլլալը յայտնի չէ, «Վ
Պօլի» 1870 թ. Ըրմենակ թերթեան »
ստուա բութիւնը կը կրէ միայն : Նախագին
30 փարանիս առաւ և հատ մը տուաւ մեծ
(յետոյ Ընդիւնք որ այլը 20 ական փարայի
ծախեր են) զոր կարգացնէր ամենայն ուշա-
գրութեամբ :

Ընդեալ նոր «փող»ին պարունակու-
թեանը վրայ հոս գիտողութիւն մ' ընել չէ
միտքերնիս, այլ միայն կրած տիտղոսին
համար ստ չափ կըսենք որ, մեր թերթն ար-
դէն նոյն տիտղոսը կրելով, Հասարակու-
թեան շփոթութիւն չպատճառուելու համար,
ինչպէս պատճառած է Շաբաթ օրը, եթէ
յիշեալ նոր թերթը պիտի շարունակէ հրա-
տարակալի կամ նոյնը ծախուիլ, ինչպէս կը
տեսնենք որ դեռ ազին անգին ծախու դըր-
ուած է, աղէկ կըլլայ որ կամ'նա իր տիտ-
ղոսը փոխէ, կամ մեզի իմաց տայ որ մենք
մերը փոխենք և կը յուսանք որ առանց այս-
պէս ընելու պիտի չշարունակէ շրջաւերու-
թեան մէջ մնալ :

Հիտակը, ուրիշի թերթին տնտես-
տանը թերթի հրատարակել և ծախելն ալ, թէ
նիւթական և թէ բարոյական նկատմունքով,
քիչ բարոյական տէր մարդու գործ չէ՝ ուստի
այդ ընող հնչեալն ալ ազդի մը բարոյական
կայունութեանը պղտիկ լուսաւորիչ մ' և դաժ
չկրնար բլլալ: Թէպէտ յիշեալնոր թերթի
ստորաբոլորներն ամենին ծանօթ չէ մեզի
ոակայն ուլ որ ալ բլլայ, կա՛ր չարութեամբ
առաժ է մեր թերթի տնտեսը, և կամ մի-
ամուռութեամբ, բայց այսպիսի գործ մը, մի-
շու անգամ եթէ չարամտութեամբ ալ բլլայ
տակաւին առանց միամտութիւն ալ ունե-
նալու ընկին անհար կրեալով մեզ, և չա-
րութեամբ կղած բլլալուն կրեք հաւատալ
չուզելով: մենք զանկիւյ լոկ միամտութեան
կուտանք, և պուտ տա պիտի մ' սնն կիւնա-
հըմը ըսելով, այս անգամ այսչափ մը ի-
մաց տալով կանցնենք:

Հոգ չէ, մեր փաշը թշնամիէ շատ և
թշնամիէ զօրաւոր բարեկամներ ունի և
ինքն ալ արմուռի տերեւներու վրայ տըպ-
ուած իպէս է:

Փ Ո Ղ

Քոյ շինութիւն հայ Ստպան Ղազար օրու
հաջորդաւ իւշ տէֆա, եանի հէր Սայը, Բեն-
շէմպիս վէ ճիւղա իրթէս ստպանաբը նէշը օրու
նաճագ տըր:

Իւշ այսոգ գըլմէթի րէշին վէ կէշը ազնէ օ-
լարագ իսթամպու իւն գըշ, 25:

Թուրքիա տաշրապար իւն քոսթա բա-
րաք իւշ պերապեր պիր շէյրէք լիւր օսմանը:

Մէմարիքի էճնէպիյէ իւն քոսթա բարաքն-
տան մատաա գըշ, 25:

Մէթիւպէր, միւտերիսիւր վէ քուհպանլար
իւն երգտէ գըրդ թէնիլ օրուներ:

Իսթամպու պէշէր սըրաք պիր տէֆա իւն 1
գըշ, Իքի տէֆա իւն 1 1/2 վէ իւշ տէֆա իւն 2
շէր գըշ, տըր: Իւշ տէֆատան զիյառէ իւն միւս
սուս բազարը օրուներ:

Տարապարտան միւշմէրի կաղըմագ իսթէյն-
լէր, և պուրատա պիրինին էի իւշ եաղըմագ,
եախոտ տօղընտան տօղընտա պիղիմ իւշ մուխտ-
պէրաթ իսթէյն տիրէր:

Միւշմէրի կաղըմագ իսթէյնլէր, իսթան-
պուտա, Ամա ալթընտա, Ճամը խանըն օրթա
գաթընտա 5 նիւմըօլու օտամըղա պուրմար
տըրար: Մէթուպ վէ սպիլէ տախի լիսմիլիլէ
այնի մահալէ կիօտերիլմէի տիր:

Տաշրապարն հէր թարաֆընտա Փշուռ
մուխպիրիլին տէր իւշտէ իսթմէլէ բաղպէթ ի-
տէնլէր, պիղէ պիլտիք պուլունան պիր գաթ մա-
րիթէթի իւշ քէնտիլէրին թանթարղարընտա
մա թէշէքիւր գապուլ իտիպ, իգթիգա իտէն
իւշթէթի տախի վէրիլիլ, նէշը օրունագ իւն
պիղէ մէթուպ կաղմագ հիսմէթ իտէնլէրէ րէճա
իտէրիլ քի մուխթատա կաղընլար, պիրա գաղէ-
թամըլ գըթարըն չօգ միւսատէսի եօգ տըր:
Ինգապըլ մէթուպ նէշը օրունագ նէշը օրունագ
յան պահս շէլ մէթուպար կէրի վէրիլիլ, Իս-
թէմէյնին իսթին նէշը իսթմէյիլ ֆագաթ պիղ-
տէ պուլունան տըր:

ԻՍԹԱՆԳՈՒԼ, ԲԵՆՇԵՄՊԻՇ, 22 ՀՈԿՏ. 1870

Հէր նէ գատար 9 նիւմըօլու նիւս-
խէմիլտէ, զաղէթամըղն նիլալը սու-
րէթտէ վէ վալթընտա նէշը, օլունաճաղը
հաղընտա իւմիսի գալիմիլ օլտուղունու
պէյան իսթիլ իտի իտէք տէ, զանն իտէր-
օինքի, ինտընա, Էվլէլա միւրէթիպիլիլ
(գրաշար) քէյֆին պօղտու, սոյըր պիր
միւրէթիպիլ պուլուպ, Սոյըր ապահըր էր-
քէն կէլիլ իշլէյնէյի վաթիլն ալտըր,
ֆալթ ախալմընա տէկին մէյտանա չը-
մատըրընտան, պիղ տախի պիր ախէրինի
պուլանա տէկին վալթ կէշաի վէ Սոյըր
կիւնքի նէլ խէմիլիլ չըարսմաղ օլտուղ:
Լաքին կարըն տախի պիր նիւսիլ վէրիլ,
վէ Ղուսա իրթէսի կիւնքին տէ վիւրէյէք
պօրճուսը իւզրէ պու հաթիթանըն իւշ
նիւսիլտէսին թէմալայաճաղը, վէ կէշէն
Բալար իրթէսի կիւնքի Իլալէմիլիլ, պա-
յաթլանմըշ օլտուղունտան, զաղէթալա
տէրճ իթմէլէք իւն, պու նիւսիլմիլ իւշ
միւշմէրիլէրիլիլ կէօնտէրիլ, պիրալ վա-
լթ տահա շու թարղ էօղիւրէլէ մաղուր
պուլուրմալարըն րէճա իտէրիլ: Սոյըր
տէլա պու խուստաա կաղմաղըլ:

ՏԱԽԻԼԻՅԷ

Կէշէն Ղուսա իրթէսի կիւնքի Ելմ-
թիւրա սէֆիլի Պարոն տըրարքէշ () քէն վէ
Բուսիա սէֆիլի ժէնէլալ Իկնաթէֆին պու-
րատա պուլունամաղը միւրտուլթու վէքեա-
լէթինէ թայլին օլունան Ս. տըր լիսթապ
Պալը Ելիտէ Չաթըր Սատարէթէնա հիւրի
իւշ ուզուն պիր միւքեալմէ իթմիլէր տիր:

— Ղուսա իրթէսի կիւնքի Լէլալ թա-
շըտա օղունտուղունա նաղըրէն, Ղալթա-
տա Սան Պէնէտէթիօ ճիլարընտա իւրքի
Սոյըր կիւնտէն պէրու պիւլիլ պիր բահաթ-
արղըլէ գուհուր իթմիլ տիր, շէյլէքի, Ս.
Սիթի նամ պիր ինկիլիլ մաթինիսթին իւշ
կաղմաղա պիր չօճուղու զայպ օլմուշ օլուպ,
Իէհուտիլէր չալմըշ տըր տէյիլ պիր թէլա-
թուր կէլմէքտէ իսթիլ: Զօճուք ֆիլ վաղի
զայլպտա, Լաքին չաղընմըշ մը, Կօխաա մը
Կօլու շաղըրմըշ, մալիւմ տէյիլ տիր տէյօր
Լէլալ թաշըլ:

Պիղտէ տէրիլքի, Իէհուտիլէր Իրիս-
թիւրա չօճուղու չալար տէյիլ պուրատա ճա-
հիլէ վէ խայինճէ պիր իթիլատ վար օլ-
տուղունու պիլիլ իտիք ամմա, Ինկիլիլէր
տախի պէյլէ պիր շէյ ֆիլէրիլէրինտէն կէ-
շիլիլէր տէյիլ պէլմէլ իտիք: Իշթէ միլլէթ
միլլէթի խօր պաղմանըն պիր կէլէլ լիլլէ-
սի տէ պու տըր: Լաքին պիղ շինմէլ ճէֆ-
օինտէն զիյատէ չօճուղու աճըրըլ, վէ պու-
լունտուղունու տուլուրսաք օլունանլարմը-
ղատա պիլտիրիլիլ:

ԻՍԽԻՄԷ

Բարիկտէ հալա գափտանըղը իւն
մախոուս պիր մէթիլ ալթըրշտըր:

— Թաշըն Պէրլինտէքի մուխպիրի տէ-
յօր քի, շինտի Գրանտատա պուլունան
Բրուսիա տապըրի 600 պէն նէֆէրտէն իւ-
պարէթ տիր:

— Բրէնս Գրէտէրիք Եարըր, եինէ
հիւմմա խաթէլիլիլ Կաթմըշ օլուպ, մա-
հէլլէ իւլամէթինի հալա իւն թէպտիլ իթ-
միլ օլտուղուլ: Բոպա զաղէթալարը կաղըյօր:

— Լիւրէն նամ զաղէթանըն պիր մուխպիր
Պալալտէն պիր մէթուպ կաղարագ, քէն-
տինին Իմէլաթօր աղըրտան Ս. Թիւր,
Ժիւլ ֆալը, վէ Պօլիթ Պիլմարդ հաղընտա
իշթիլիլ էօղըրինի շէյլէ պիլտիրիլ:

Իմէրաթօր տէմիլ քի. «Ժիւլ ֆալը,
զրալ Կիլիօմուս Սինիսթրօսու իւշ կէօ-
րիլէճէք գատար զուտրէթ սահիլի տէյիլտիր:
() զաթ Ժիւլ ֆալըր բարմաղընա սարար:
Պէնի տախի տէքտէն ալթմըշտըր օ, պէնի
քի, հէր քէսնէ տէրէճէ իւշ անլար վէ սէս
չըգարմաղ օլտուղունու պիլլէր: . . .

Ս. Պիլմարդ փէք ուսթատըր, պիր
շէյին մէսուլիլէթինի գարընտաքինին իւ-
զէրինէ ալթմաղա: Պէն թիւլլըրիտէ քէն,
պու մաթիլէթիմ կօղիտի, վէ օնուն իւն
չօգ զարարտիտէ օլտուլ: Պօնթ տըր Պիլ-
մարդ պիլթին Լիլթալալ զանտըրյօր քի
Պրանսըլ էհալիսի իսթմիլ տիր ճէնկի տէ-
յիւ, հալպու քի կաղմըլ օ իւշ պէն իս-
թէթիլ պու ճէնկի: Լիլթը պէն Գրան-
սըլարը զանտըրա պիլտէ իտիմ քի ճէնկի քէն-
տիրէր իսթմիլ տիրէր, պէն շինտի Բարիլ-
տէ օլուր իտիմ, Պուստան սօնրա Ս. Թիւ-
րին իւղէրինէ շէյլէ սէյլէմիլ տիր: «Պէն
Պուլունտա եէնիլտիմ, շինքի օլ վաղըթ
սատէլէք իւշ Լուի Գիլիլին Սինիսթրօսունա
կիւլէնմիլ իտիմ, վէ օ տախի պանա իմ-
տատ վատ իթմիլիտի ամմա, մէկէր պէնի
սուղաղա տիւլիւրմէք իւն իթմիլ: . . . Պօնթ
տըր Պիլմարդ իլթիտար սահիլի պիր առէմ
տիր էմմա, քիւլթաճըլը իւշ տիր իլթիտա-
րը . . . »

— Պրանտանըն շինտի ճիւլիլմէթինի ալթ
իտիլ, վէ եինէ հիւրիլմէթի Պօլարարթ
սինիլէսինէ թէսլիմ իթմէք, վէ Իմէրա-
թօրուն Վէլիլ ահտընը թախթա օթուր-
տուպ, Իմէրաթօրիչալը տախի պիր նէվի
վէրիլ նապ իթմէք իւն, Ղէրսիտէ խաթի
պիր իթմիլֆաղ օլուպ, Լօնտատա տախի
հէմէթէնարլարը վէ Գրանտատա զօլթուղա-
յանլարը պուլունտուղու հալտէլ Բրուսիա-
նընչպէյլէ պիր նիլլէթիլ օլտուղունու Էթ-
թի-Նօր ինքեար իտէյօր:

— Չինտէ վուղու պուլան իսթիլալըն
էօնիւնի ալմալ իւն, Ինկիլթէրրա տէլէ-
թի պիր թապուր պահիլէ տապըրի կէօն-

